

RAZMIŠLJANJE NA TEMU: MLADI I VJERA

Upoznaj samoga sebe

"Više vrijedi upoznati sebe kakav uistinu jesi nego sve znanosti svijeta. Pred Bogom si bolji ako upoznaš sebe, nego ako ne poznajući sebe shvatiš sva nebeska kretanja, sve planete i sve zvijezde, snagu svih biljaka, narav ljudi i životinja. Nema tako dobra puta u svijet da ne bi od njega bio boli put do samoga sebe." (J. Zink)

Na pročelju Apolonova hrama u Delfima stari su Grci postavili izazovan natpis: *Gnoti seautovn- upoznaj samoga sebe!* Taj program ostaje aktualan svim generacijama ljudi. I nama danas. Mi osvajamo izvanjski svijet, veliki svemir, prirodu oko sebe, sitan atomski svijet, a sebe tako malo poznajemo. Znamo kolika je brzina svjetlosti, kolika udaljenost između planeta u svemiru, namo mnoštvo podataka o seobama ptica, o zakonitostima nevidljivih čestica, a čovjek nam je ostao nepoznanica.

Pritisnut tim pitanjima Tin Ujević pjeva u pjesmi *Tajanstva*:

<i>Tko sam i što sam</i>	<i>Uzalud nebo za odgovor molim</i>
<i>što ću, koga volim,</i>	<i>uplašen sobom svoje suze gutam;</i>
<i>što tražim, kuda idem</i>	<i>Tajanstvo srca i života zebe,</i>
<i>za čim lutam?</i>	<i>ne poznajem ništa a najmanje sebe.</i>

Čovjek je samom sebi nepoznat! Stoga, prva i najveća njegova zadaća upravo i jest upoznati sebe. Jer, bez upoznavanja sebe, nemoguće je sebe osvojiti, sebe odgoiti, sebe učiniti sretnim. Bez preispitivanja život ne može doseći svoju dubinu. Već je Sokrat pametno rekao: *"Neispitan život nije vrijedan življenja."*

Upoznaj samoga sebe - to je trajan poziv upućen svakom čovjeku, svima nama, jer čovjek je stvoren na sliku Božju koji, bez obzira koliko o njemu znali, uvijek ostaje tajnom. I čovjek je tajna, ali tajna koju treba uvijek iznova otkrivati i otčitavati.

Mladost kao zov

Zov za upoznavanjem sebe nigdje nije tako očit i vidljiv kao kod mladog čovjeka koji je u neprestanom traženju i uvijek na putu. Njegova želja, njegovo traženje, njegova trajna žudnja za nečim novim govori su o nemiru njegova srca i traženju odgovora na pitanja koja pred njega stavlja život. Govor su o Bogu koji se po njemu i u njemu igra, o Bogu koji u njemu i po njemu odiše mladošću.

Stoga je mladenačko doba vrijeme kad se mnoge stvari dovode u pitanje. Prave vrijednosti zahtijevaju pravu provjeru i svjesno opredjeljenje. Treba izabrati. Život je tkan od mnoštva izbora. Neprestano se nalazimo pred izborom. Vrijeme mladosti na izrazit je način vrijeme u kojem se počesto nalazimo pred izborom. No, mladost je i vrijeme kada se izbori koji su već prije izabrani (od nas samih ili od drugih) ponovno sagledavaju i potvrđuju. Stoga je vrijeme mladosti neka vrsta životnog oporavka, ponovnog oživljavanja. Vrijeme kada se sve stavlja u pitanje, pa i sama vjera.

Provjera i poosobljenje vjere

I vjera također traži svoju provjeru i svjesno opredjeljenje. Jer, vjera je osobni čin. Čin na kojeg se ne može a niti smije prisiliti. Stoga, ako se u mladosti ne unaprijedi osobna vjera, ona postaje neplodna i prazna te, prije ili kasnije, besmislena. Jer, ako je samo po sebi razumljivo da djeca žive svoju dječju vjeru, isto je logično da mladi dozrijevaju u vjeri i da u njoj rastu.

No, kada je vjera u pitanju malo je mladih koji su svjesni činjenice, ako žele da im vjera bude živa, tj. vjera od koje će živjeti, stvarnost koja će ih nadahnjivati, da vjeru koju posjeduju trebaju produbiti i poosobiti. To je zato što žive u svijetu koji ne vidi u vjeri vrijednost koja može pomoći na putu do sreće. Stoga, mnogi mladi, po uzoru na javno mijenje, doživljavaju razgovor o vjeri kao nešto što se ne uklapa u svijest suvremena čovjeka, nešto što pripada prošlosti, nešto o čemu se govori još samo u crkvi ili na vjeronauku.

Vjeri i Bogu, čini se, kao da su danas zatvorena vrata u svakodnevnom življenju. A ta nas je činjenica dovela do stvarnosti koju V. Frankl naziva "egzistencijalni vakuum". Bez Boga život nije ono što bi trebao biti. Život nije radost. Bez Boga život postaje pustinjom. Bez Boga život nije istina, jer svatko posjeduje i nudi svoju istinu koja odiše prevelikim materijalizmom i sebičnošću.

Dovoljno je pogledati svijet reklame i uvidjeti kakvu obmanu i laž sa sobom nosi. Svijet reklame sretan je svijet. Na reklamnim porukama svi su sretni, lijepi, mladi, zdravi. Upravo taj svijet ima ogroman utjecaj na mlade. TV, filmovi tisk i ostala sredstva društvenog priopćavanja često promiču narcisoidnu kulturu i na svoj način "prisiljavaju" mlade da traže, prije svega, svoje vlastite interese žrtvujući istinu iskrivljujući stvarnost. Kad čovjek s prijestolja zbaciti Boga na to mjesto dolaze lažni bogovi: moć, slava, novac, idoli, ideologije... Prvo ima njemački pjesnik Emanuel von Geibel kada kaže: "*Vjera kojoj zatvoriš vrata, neminovno se vraća kroz prozor u obliku praznovjerja.*"

Izgleda da današnji ljudi nemaju ništa protiv Boga, ali niti za njega. Bog u njihovu stvarnom životu ne igra više nikakvu ulogu. Koji je razlog tome? Kao prvo, oni u svojoj svagdašnjici Boga nigdje ne doživljavaju, i drugo, stekli su dojam da onaj tko u životu želi uspjeti mora sam sebi pomoći, a ne računati na Boga i njegovu pomoć.

Tu istinu osvjetljuje i Phill Bosmans kada kaže: "*Bože, uskoro neće biti više nikoga da o tebi pita, nikoga tko bi se zanimao za tebe. Bože, ti nisi više nešto samo po sebi razumljivo.*" Pitanje koje nadalje pisac postavlja Bogu znakovito je za vrijeme koje živimo: "*Bože, jesi li pobjegao pred tim bogovima koje ljudi načiniše?*"

Indiferentizam

Nezainteresiranost za Boga je stvarnost koju svakodnevno proživljavamo. Mnogi govore da se vjerska rak-rana današnje generacije naziva indiferentizam. To nije sumnja niti svjetonazor. On niti što nječe, niti što tvrdi. Indiferentizam je pospanost duše, utrnulost duha. Indiferentizam je stvarnost koja zanemaruje i prezire istinu, i zbog toga je najbolesnije stanje čovjekove duše i čovjekova duha.

Kako probuditi zaspalog čovjeka, kako ga zainteresirati za istinu, kako ljudima vratiti duhovni smisao, duhovni nemir? Kako čovjeku, osobiti mladima, danas dokazati da bez vjere život nije potpun? Kako im dokazati da je vjera presudna za istinu o nama, o životu, o istini? Kako ih uvjeriti, ne da vjera ima što reći o životu, već da je vjera presudna za život i za čovjekov stav prema životu? Kako današnjem čovjeku vratiti smisao vjere ne u nešto, nego u Nekoga? Sigurno ne uvjeravanjem koliko svjedočenjem i osobnim življenjem. Ne uvjeravati nego životom svjedočiti vlastito uvjerenje koje je samo po sebi rječitije od bilo kakvog govora. Svjedočiti konkretnom vjerom!

Vjera i sumnja

Vjerovanje ne znači odsutnost sumnje, odsutnost pitanja. Nema vjere bez sumnje. Svaka istinska i iskrena sumnja iziskuje preispitivanje, ali i pretpostavlja prethodno ispitivanje. Svaka opravdana, dobronamjerna i utemeljena sumnja nemir je koji govori o mladosti duha, nemir je iz kojega se rađa nešto novo i lijepo. Stoga, sumnja po sebi može biti idealna prilika za produbljivanje vjere ako se ozbiljno shvati i prihvati. Sve dok čovjek sumnja znači da mu je stalo do istine. Bog za sebe kaže da je Istina. Prema tome, svi oni koji traže punu i cjelovitu istinu - moraju se nužno, kad-tad, susresti s Bogom.

Svi iskreni tražitelji istine o sebi i o svijetu oko sebe nužno se moraju susresti s Bogom. Zbog toga poziv "Upoznaj samoga sebe", ujedno je poziv i zov upućen od Boga, poziv koji neminovno vodi Bogu. Poziv na igru s Bogom.

Jer, onog trenutka kada se susretnemo sa samim sobom, u sebi susrećemo Boga i njegovu prisutnost. A susresti se sa sobom na putu upoznavanja sebe, znači susresti se svaki put s istinom o jedinstvenosti i neponovljivosti svakog čovjeka.

Susret s Bogom

Bog je umjetnik - on ne stvara serijski. Oko svakog čovjeka Bog se posebno potrudio. Svaki je čovjek stvoren kao neponovljivi original i Bogu je stalo do tog originala. Stvoreni smo ali ne i dogotovljeni. Stvoreni smo kao mogućnost. Mi smo dani ali i zadani. Tu zadanost, tu mogućnost Bog je prepustio nama. Kako prenijeti tu divnu istinu mladim ljudima o Bogu koji je sav tu za čovjeka? Pitanje je koje sam sebi toliko puta postavio i još uvijek postavljam. Kako mladim ljudima progovoriti o Bogu čija je ruka uvijek očinski ispružena prema čovjeku? Kako im približiti Boga i dlan Božji u koji smo urezani? Kako im približiti Boga koji neprestano hita u susret svakom čovjeku. Boga koji ima srce, razumijevanje i ljubav za svakog čovjeka i za čovjekovu krhkost. Kako im i na koji način danas progovoriti o Bogu Isusa Krista, o Bogu koji se sav razdao za čovjeka? Kako ih pripremiti i omogućiti im susret s Bogom?

Primjer nam je za to upravo Isusov pristup onima koji su ga slušali: govorio je "njihovim jezikom". Isusov primjer danas pred nas stavlja upit: govori li danas Crkva, svećenici današnjim jezikom mladih ili jezikom koji im je potpuno stran i dalek? Koliko Crkva i svećenici danas poznaju i koriste komunikacijski sustav današnjih mladih ljudi? I drugo vrlo važno saznanje (ne kao kritika nego samo glasno razmišljanje): Isus je išao među ljude i tamo na mjestu njihova svagdanjeg života naviještao radosnu vijest. Na tom se primjeru treba učiti. Vjera se ne može odijeliti od života. Ona se ne može, a niti smije getoizirati i svoditi na određeni prostor ili vrijeme. Vjera i Bog u svagdanjem i konkretnom životu imaju što reći današnjem mladom čovjeku. Bog je sveprisutan.

Budućnost kao obećanost ili...

Puno je još barijera koje treba proći, otkloniti. To je posao mukotrpan i težak. Nesnalaženje je vidljivo i sa strane mladih, ali i sa strane Crkve. Ali vidljiva je i obostrana otvorenost. I to je ono što ohrabruje i što potiče na danonoćno i neprestano stremljenje ka boljem. Mogući neuspjeh ne bi trebao prouzročiti odustajanje od mladog čovjeka, niti odustajanje mladog čovjeka koji je, ne svojom krivnjom, postao samo dio nemira i nesigurnosti ovoga svijeta. Ne možemo pobjeći iz vremena u kojem živimo. Ne možemo zatvarati oči pred stvarnošću. Ovo je vrijeme puno nadanja, puno sutrašnjeg dana, ali puno i nemira i nesigurnosti. Sve to prepoznavamo i vidimo u očima mladih.

U novim prilikama nove su i šanse. Osnovni cilj katehizacije mladih morao bi biti uvođenje mladih u življenu vjeru, koja će im jasno reći o tome tko je i što je. To uvođenje u vjeru nije plod jednog trenutka, nego se radi o dugotrajnom i višegodišnjem procesu.

Uvesti nekoga u kršćansku vjeru znači upoznati ga s osobom Isusa Krista prema kome će vjernik usklađivati svakodnevno življenje. Kršćanstvo nije vjera u ideju. Kršćanstvo je vjera u Osobu, i zbog toga kod mladih treba odgojiti i iskristalizirati njihovo osobno opredjeljenje i osobni stav, da svatko od njih jasno i sigurno može odgovoriti na pitanje: "Tko je za mene Isus Krist"!

Bibilija i madi

Izreku "Tko ima mlade, ima i budućnost" Ernst Bloch je ovako preinačio: "Tko ima budućnost, ima mlade." Budućnost Crkve nije u ljudskoj riječi. Budućnost je Crkve u vječnoj Božjoj riječi, u Bogu. Riječ koju Bog izgovara odzvanja kroz čitavu povijest čovječanstva. Bog Riječju stvara svijet. Bog po svojoj Riječi pristupa čovjeku. Riječ tijelo postade. Vječna Božja riječ, u vremenu, postaje čovjekom i pjeva o Božjoj ljubavi prema čovjeku. Vječna Božja riječ je aktualna i neizreciva - tajnovita kao i sam Bog. Izvor koji žednome daje piti, ali se ne da ispiti. Vječno svjež i vječno razigran.

Mladi vole igru, vole razigranost. Biblija im upravo to nudi. Netko je rekao za Bibliju divnu rečenicu: "Bibilija je istinita ljubavna priča između Stvoritelja i njegovih stvorenja." U Bibliji i po Bibliji Bog čovjeka poziva na igru. Možda je u tome šansa koju vidim za budućnost: mlade poučiti otčitavanju Biblije, a to se može postići u malim vjeronaučnim grupama i različitim molitvenim skupinama. Jer, u Bibliji Bog nam govori, Bog nas uči tko je On, priča nam o svemiru, priča nam o čovjeku...

Na kraj knjižice "Što u Bibliji piše o tebi?" Bonaventura Duda ovako piše: "Možda je naslov ovog mog napisa otrpve previše obećavao. Što u Bibliji piše o tebi? Da, o tebi, i o meni, i o svakom čovjeku. Čovjek je Božje stvorenje, od Boga potječe, k Bogu smjera..."

Čovjek nije slučajno biće, nije igračka sudbine; čovjek je Božji pozvanik, Božji suradnik, čovjek je budućnik - besmrtnik. Dakako, Biblija nas uči kako se za tu Božju budućnost treba pripremiti, kako se u nju treba - životom i djelom - već sad uključivati. Eto, to u Bibliji piše o tebi i o meni, o nama o svima..."

A u predgovoru Biblije mladih čitamo: "Biblja je danas na vrhu liste bestselera. Ona je daleko najproširenije knjiga. Nijedan spis nije preveden na tolike jezike i dijalekte. No, je li Biblija i najčitanije knjiga? Na mnogim knjižnim policama nalazi se ta knjiga i nepročitanu je tijekom vremena prekrije prašina..."

Za mnoge kršćane Biblija je knjiga sa sedam pečata, čini im se čudna i stoga i ne zaviruju u "Knjigu nad knjigama". Oni su nalik na rizničara egipatske

kraljice, koji se vozio kolima kroz pustinju i za vrijeme vožnje čitao knjigu proroka Izaije. Na pitanje apostola Filipa: "Razumiješ li što čitaš?" odgovorio je: "Kako bih mogao ako me tko ne uputi?" (Dj. ap. 8, 30-31) Ne događa li se slično i vama kad uzmete u ruke Bibliju i počnete je čitati?..."

Ja bih još nadodao: ne događa li se slično i nama kada mladima pokušamo govoriti o Bibliji, kada im ponudimo Bibliju? A trebalo bi ih svakodnevno upućivati i govoriti im kako se prava i izvorna istina o Bogu, o čovjeku i o svemiru nalaze baš upravo tu - u Bibliji. Ako žele istinu, ako žele igru, ako žele susret, ako žele odnos, trebali bi prijateljevati sa Biblijom.

Jer Biblija nije knjiga jednog vremena i jednog naroda. Biblija je knjiga čovječanstva, trajno aktualna i vječno mlada. Prepuna je sna sutrašnjeg dana. Po njoj i u njoj Bog ostaje vječno mlad i vječno zaljubljen u čovjeka. Po njoj nas Bog uči da ga toliko poznajemo koliko se međusobno volimo, koliko smo svjetiljke i svjetionici sebi i drugima. Po njoj nas Bog uči i da smo vrijedni onoliko koliko smo kadri sebe dati drugima.

Stoga se Biblija rado naziva "*knjigom života*". Ona nas uči životu. Ona nas uči prijateljevati s Bogom i prijateljevati s ljudima. Zato, budi biblijski čovjek! Na početku knjige "*Radost Evanđelja*" nalaze se ove riječi: "*Kad bi se kršćani doslovno držali Evanđelja kao što se milijarda Kineza doslovno drži crvene knjižice Mao Ce Tunga, na ovom bi se planetu događale zanimljive stvari...*"

Bog nas zove. Nemojmo prečutu taj zov. Osluhavimo i čut ćemo pjesmu. Uputimo i naučimo druge (osobiti mlade) da oslušuju i čuju najljepšu ljubavnu pjesmu ikada ispjevanu o Bogu i čovjeku.

Ivan Milanović, ofm